

B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov.– 2019

SANSKRIT: P16 SANSKRUT VYAKRAN (ELECTIVE - 16) (B)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી ગમે તે એકનો અનુવાદ કરો: (૧૪)
- Que-1 Translate any one of the following: (14)
- (૧) વિદ્યાધ્યયનેન માનવોઽમરત્વમાપ્નોતિ। જ્ઞાનેન વિના નરઃ પશુરેવાસ્તિ। યસ્ય દેશસ્ય પ્રજા વિદ્યયા હીના અસ્તિ, અજ્ઞાનાન્ધકારે પતિતા સા પ્રજા કદાપ્યુન્નિં નાપ્નોતિ। વિદ્યા એવ જનસ્ય સૌન્દર્યમસ્તિ। વિદ્યા ત્વીદ્દશં ધનં વર્તેતે યદતીવ પ્રચ્છન્નં ગુપ્તં વાસ્તિ। યદા જનઃ પરદેશં ગચ્છતિ તદા વિદ્યૈવ તસ્ય બન્ધુજનો ભવતિ। રાજસુ વિદ્યૈવ પૂજ્યતે। વિદ્યૈવ ગુરુણામપિ ગુરુઃ। અતઃ સમ્યગેવ કથિતં યદ્ વિદ્યા વિહીનો જનઃ પશુરેવાસ્તિ।
- (૨) એકદા ગ્રીષ્મસમયે પરિશ્રાન્તઃ કોઢપિ વ્યાધો વૃક્ષકાયાયાં પ્રસુપ્તઃ। ક્ષણાન્તરે વૃક્ષચ્છાયા તન્મુખાદપગતા। તતઃ તત્રસ્યેન હંસેન કૃપયા પક્ષૌ પ્રસાર્ય વ્યાધમુખે છાયા કૃતા। નિર્ભરં નિદ્રાસુખમનુભવતિ, તસ્મિન્ વ્યાધે એકો દુષ્ટઃ કાકસ્તસ્ય મુખેઽસ્થિશકલં પ્રક્ષિપ્યોદ્ઘત્ય। વ્યાધઃ પ્રબુદ્ધઃ તેન હંસો દ્રષ્ટઃ। ઇદં દુષ્કર્મ હૈસેનૈવ કૃતમિતિ મત્વા તેન સ્વબાળેન વ્યાપાદિતઃ સ હંસઃ।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો: (૧૪)
- Que-2 Translate any one of the following in Sanskrit: (14)
- (૧) ગીતા એ પવિત્ર ધાર્મિક પુસ્તક છે. એના પ્રવક્તા સ્વયં ભગવાન કૃષ્ણ છે. મહાન ગીતાજ્ઞાનને અમૃત સાથે સરખાવવામાં આવ્યું છે. મહાભારતની પૃષ્ઠભૂમિ આ જ્ઞાનને આકર્ષક અને પ્રભાવક બનાવે છે. ગ્રંથની શરૂઆત જ નાટકીય રીતે પ્રભાવપૂર્ણ છે. ગીતાનો સંદેશ સર્વગ્રાહ્ય છે. સામાન્ય માણસ, શોષિત વ્યક્તિ, પાપી, અજ્ઞાની કે મુમુક્ષુ બધા માટે ગીતા પ્રકાશ પાથરનારી છે. વિચાર ક્ષેત્રમાં ગીતાએ સમત્વ સાધ્ય છે. વાચકના હૃદયમાં ગીતા જનસેવા અને પ્રભુસેવાનું મહત્વ ઉત્પન્ન કરે છે. આથી ગીતા એક આદર્શ ગ્રન્થરત્ન છે.
- (1) Gita is a holy religious book. It was spoken by Lord Krishna himself. The great knowledge of Gita is likened to nectar. The background of Mahabharata makes this knowledge attractive and forceful. The beginning of the scripture is dramatically impressive. The message of Gita is Universally acceptable. Gita lights the path to the ordinary individual, to the grief – stricken, to the sinner, to the ignorant and to the seeker of salvation. Gita creates in the mind of its reader the importance of service to the humanity and to the lord, therefore Gita is an ideal jewel amongst scriptures.
- (૨) ભારત મારો દેશ છે બધાં ભારતીયો મારા ભાઈ બહેન છે. હું મારા દેશને યાહું છું. તેનાં સમૃદ્ધ અને વૈવિધ્યપૂર્ણ સંસ્કારનો હું ગર્વ અનુભવ છું. હું સર્વદા તેને અનુસરવા પ્રયત્નશીલ બનીશ. હું મારાં માતા-પિતા, શિક્ષકો તથા પૂજનીયો તરફ આદર પ્રદર્શિત કરીશ. હું મારા દેશને મારી નિષ્ઠા અર્પણ કરું છું તથા તેના કલ્યાણને લક્ષ્યકૃત કરીને વર્તીશ.

(2) India is my country. All Indians are my brothers and sisters. I love my country. I am proud of its variety in culture. I will be always faithful to my country. I will be obedient to my mother, father, teachers and elders. I give all my faithfulness to my country. I will behave with the view to the welfare of my country.

- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા શબ્દોનાં રૂપ આપો : (કોઈપણ પાંચ) (૧૪)
 Give grammatical forms of the following words: (14)
 (૧) રામાનામ્ (૨) કવિભ્યામ્ (૩) ભાનવે (૪) પિત્રા (૫) નદી:
 (૬) વધૂમ્ (૭) વારિણે (૮) પિતરિ (૯) ભાનૌ (૧૦) કવી
- પ્રશ્ન-૪ નીચે આપેલાં ધાતુઓના સૂચના પ્રમાણે રૂપ સમજાવો. (૧૪)
 Que-4 Give grammatical forms of following verb roots according to direction: (14)
 (૧) વર્તમાનકાળ પ્રથમ પુરુષ એકવચન (કોઈપણ પાંચ)
 (1) Present tense 1st Person Singular: (Any Five)
 (૧) લિખ (૨) વિશ્ (૩) સૃજ્ (૪) ચલ્ (૫) લભ્
 (૬) હસ્ (૭) વદ્ (૮) ક્ષિપ્ (૯) મુચ્ (૧૦) વહ્
 (૨) હસ્તન ભૂતકાળ ત્રીજો પુરુષ બહુવચન: (કોઈપણ પાંચ)
 (2) Imperfect 3rd Person Plural : (any five)
 (૧) લિખ (૨) વિશ્ (૩) સૃજ્ (૪) ચલ્ (૫) લભ્
 (૬) હસ્ (૭) વદ્ (૮) ક્ષિપ્ (૯) મુચ્ (૧૦) વહ્
- પ્રશ્ન-૫ સૂચવ્યા મુજબ કરો: (૧૪)
 Que-5 Do as directed: (14)
 (૧) સંધિ કરો: (કોઈપણ પાંચ)
 (1) Form Sandhi: (any five)
 સપ્ત+ઋષયઃ, ગુરુ+આદેશઃ, ઇતિ+આહ, વાક્+હરિ, ષડ્+મુખ
 વને+અસ્મિન્, હરી+એતૌ, નવ+ઝઢા, શ્રીમત્+શંકરાચાર્યઃ,
 હરિમ્+વન્દે
 (૨) સંધિ છોડો: (કોઈપણ ત્રણ)
 (2) Dissolve Sandhi: (any three)
 ગજાનનઃ, નાયકઃ, પુનરપિ, સુધ્યુપાસ્યઃ, દેવોઽબ્રવીત,
 કસિમશ્વર્ધને
 (૩) સમાસવિગ્રહ કરી નામ આપો: (કોઈપણ ત્રણ)
 (3) Dissolve and name the compounds: (any three)
 પિતરૌ, પચ્ચપાત્ર, મહાપુરુષઃ, કુમ્ભકારઃ, પીતામ્બરમ્
 (૪) નીચે આપેલા શબ્દસમૂહના સમાસ રચો: (કોઈપણ ત્રણ)
 (4) Form compounds of the following groups of words: (any three)
 અષ્ટાનાં અધ્યાયાનાં સમાહારઃ,
 માલવિકા ચ અગ્નિમિત્રશ્ચઃ,
 નીલઃ કણ્ઠઃ યસ્ય સઃ,
 શક્તિમ્ અનતિક્રમ્ય,
 વેદાન્ જાનાતિ ઇતિ
 (૫) બિ રૂપ આપો: (કોઈપણ બે)
 Give ચિરૂપ: (any two)
 મલિન+કૃ, ભસ્મન્+ભૂ
 આર્દ્+કૃ, બાષ્પ+ભૂ
